

## СЕКЦІЯ XXIV. ГЕОГРАФІЯ ТА ГЕОЛОГІЯ

### «СІЛЬСЬКИЙ ТУРИЗМ», ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНО ДЕПРЕСИВНИХ РЕГІОНІВ

**Поп Степан Степанович**

д-р. фіз-мат. наук, професор, зав.каф. ФГРП,  
географічний факультет  
ДВНЗ «УжНУ», Україна

**Шароді Василь Васильович**

ст.викл., зав.лаб. ФГРП,  
географічний факультет  
ДВНЗ «УжНУ», Україна

Термін «сільський туризм» розуміє під собою низку туристичних заходів, які відбуваються в сільській місцевості, як правило, далеко від великих міст або урбанізованих районів, і передбачає активне залучання туристів до способу життя населення, вивчення його традицій, ведення господарства, гастрономії, релігії, історико-культурної спадщини та місцевих ландшафтів. Туристи мають можливість відкрити для себе унікальність та автентичність відвідуваного району за рахунок максимального занурення в повсякденний побут жителів. «Сільський туризм» набув поширення в країнах центральної та північної Європи ще в шестидесятих роках минулого століття, натомість у південній частині, бурхливий розвиток був результатом європейської економічної політики, прийнятої для заохочення скорочення відтоку сільського населення та сприяння економічного розвитку економічно депресивних гірських та сільських територій.

На сьогоднішній день «сільський туризм» включає в себе декілька підвидів, а саме:

**Агротуризм** передбачає відвідування та безпосередню участь у діяльності ферм та господарств у сільській місцевості. Він пропонує відвідувачам можливість ознайомитись, набути певних знань у веденні сільського господарства та відразу використати їх на практиці на місцевих господарствах. Сюди відносять ряд заходів, таких як екскурсії на ферми, доглядання та збирання врожаю, годівля тварин, дегустація вин, сиру та інших продуктів, кулінарні майстеркласи. Для повного занурення в процес, туристам пропонують ночівлю на місцевих фермах з усіма необхідними умовами.

**Екотуризм** - форма туризму, яка сприяє екологічно відповідальним подорожам, а також зосереджується на пропаганді збереження навколишнього середовища у місцевих громадах і несе важливу освітню функцію. Він спрямований на мінімізацію негативного впливу туризму на природні екосистеми та місцеві громади, водночас забезпечуючи захоплюючі враження, які сприяють цінуванню природи та сталого розвитку з мінімальним антропогенним навантаженням.

В багатьох випадках «Сільський туризм» на сьогоднішній день залишається єдиним інструментом для розвитку економічно депресивних регіонів сприяючи їх

економічному, соціальному та екологічному розвитку. Ось деякі позитивні наслідки туризму для сільської місцевості:

1. Розвиток економіки: туризм може стимулювати економічне зростання в сільській місцевості, створюючи можливості для працевлаштування та генеруючи дохід для місцевого населення. Він одночасно може підтримувати різні сфери послуг, включаючи розміщення, ресторани, транспорт, екскурсії, сувеніри, малу промисловість та місцевий бізнес. Це єдина можливість для малих господарств, які не можуть конкурувати в умовах, спричинених глобалізацією ринків існувати, та успішно розвиватись, пропонуючи свій унікальний продукт. Витрати на туризм циркулюють у місцевій економіці, приносячи користь малим підприємствам, сприяючи загальній економічній життєздатності громади.

2. Диверсифікація доходів: сільська місцевість в більшості випадків покладається на сільське господарство, як на основну економічну діяльність. Туризм забезпечує додаткове джерело доходу, зменшуючи залежність від одного сектора. Така диверсифікація доходів може підвищити стійкість сільських громад і зменшити вразливість до коливань на ринках сільськогосподарської продукції.

3. Розвиток громад: «сільський туризм» може сприяти розвитку громад у місцевості. Завдяки цьому зберігаються та популяризуються місцеві традиції, елементи культурної спадщини та унікальні ремесла. Займаючись туристичною діяльністю, місцеві жителі мають можливість продемонструвати свою культуру, запропонувати справжні враження та отримати вигоду від культурного обміну з відвідувачами. Це може посилити почуття гордості та ідентичності в суспільстві.

4. Розвиток інфраструктури: зростання туризму в сільській місцевості часто вимагає розвитку інфраструктури та інших зручностей, таких як дороги, транспортні мережі, заклади розміщення, харчування та зони відпочинку. Ці покращення не тільки обслуговують туристів, але й приносять користь місцевому населенню, покращуючи їх доступність та підвищують якість життя.

5. Збереження навколишнього середовища: сільські місцевості часто багаті на природні рекреаційні ресурси. «Сільський туризм» сприяє збереженню цих ресурсів, сприяючи екологічній обізнаності та пропагуючи їх раціональне використання. Ініціативи сталого туризму можуть допомогти зберегти природні середовища існування, захистити види, що перебувають під загрозою зникнення, і сприяти впровадженню екологічно чистих практик, таких як управління відходами та енергозбереження.

6. Відновлення популяції сільських громад: туризм може вдихнути нове життя в невеликі громади, які зазнали скорочення населення або економічної стагнації. Залучаючи відвідувачів, ці громади можуть відродити свою економіку, створюючи нові робочі місця, що може спонукати молодих людей залишатися або повертатися в рідні села, запобігаючи депопуляції сільського населення.

7. Культурний обмін : туризм об'єднує людей з різним походженням, сприяючи культурному обміну, новим знайомствам та взаєморозумінню. Відвідувачі сільської місцевості мають можливість дізнатися про місцеві звичаї, традиції та спосіб життя, а жителі можуть спілкуватися з туристами, ділитися своїми історіями та подолати можливі культурні різногляди. Цей обмін в подальшому призводить до розвитку більш толерантного та інклюзивного суспільства.

### ВИСНОВКИ

Розвиток туризму загалом залежить від наявності комерційної, економічної та матеріально-технічної бази, доступності місцевості та інфраструктури. У більшості з цих аспектів сільська місцевість значно пограє урбанізованим, більш розвиненим

територіям. Таким чином, «сільський туризм» може відігравати значну роль у зростанні та розвитку сільської економіки. Туристів приваблює сільська місцевість своєю самобутністю, унікальними ландшафтами, соціальною та культурною спадщиною.

Через свій прямий і непрямий вплив туризм залучає валюту, інвестиції та стимулює місцеву економіку, маючи значний позитивний ефект для багатьох інших сфер. У той же час слід приділяти значну увагу впливу туристів на сільські громади. Безумовно, розвиток туризму слід розглядати з усіма фінансовими, матеріальними та людськими ресурсами, які необхідно залучити для його сталого розвитку. Туризм в сільській місцевості має бути стратегічно спланованим, а його негативний вплив на природу та соціально-культурне середовище має бути чітко контрольованим.

Варто зазначити, що для максимізації позитивного впливу «сільського туризму» важливо, щоб розвиток здійснювався стабільно, зосереджуючись на збереженні місцевого навколишнього середовища, культури та цінностей громади. Співпраця між зацікавленими сторонами, включаючи місцеві громади, державні органи та туристичних операторів, має вирішальне значення для забезпечення справедливого розподілу вигод від туризму та мінімізації будь-яких потенційних негативних наслідків.